

København d. 11. november 2016

Til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

Skoleforeningerne for de frie grundskoler samler sig her om en stærk bekymring vedr. udmøntningen af lovændringerne vedr. tilsynet med de frie grundskoler. Vi beder politikerne have omsorg for, at videreførelsen af frihedstraditionerne tages med ind i implementeringsarbejdet og den praktiske udmøntning. Omkring lovændringerne *har* skoleforeningerne afgivet høringssvar. Bekymringerne går overordnet på:

- Implementering, der giver indskrænkning af frihedsgrader
- Indikatorer, der bliver en facitliste for, hvad en fri skole skal være
- Opgaver uden for den tilsynsførendes kompetencer
- Den tilsynsførendes rolle – fra pædagogisk/fagligt tilsyn til indsamler af informationer for staten
- Ubalance i fokus på "frihed og folkestyre" i forhold til "stå mål med-kravet"

Her uddybes vores bekymringer:

Det er vores oplevelse – bl.a. igennem den dialog skoleforeningerne har med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet - at dele af de tiltag, der nu foreslås gennemført i implementeringen, repræsenterer et væsentligt brud med de frie skolers grundlæggende idé. Vi forudsår øgede indskrænkninger i skolernes frihedsgrader vedrørende forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden.

Indikatorer, der bliver en facitliste

Det er skoleforeningerne magtpåliggende, at statens tilsyn, udvalgte indikatorer og udformning af den digitale tilsynserklæring ikke bliver en facitliste for den rigtige måde at drive skole på. Så er skolen ikke fri mere. Der er en balance, der i den grad er ved at tippe. De indikatorer staten bruger, og de informationer, som det ønskes, at skolens tilsynsførende skal levere via den digitale tilsynserklæring, må hverken direkte eller indirekte sætte rammer for, hvad "den gode eller rigtige frie grundskole" er - retten til selv at vælge et holdnings- og værdibaseret undervisningstilbud in mente. Rammer og formuleringer kan derfor ikke være værdiladede, herunder antyde hvad elevinddragelse er, hvad forældreinddragelse er, hvad der er korrekt optagelsesprocedure, passende mængde timer i fag eller den rette organisering af skolen.

Opgaver uden for den tilsynsførendes kompetencer

Både før og efter lovændringerne er det *forældrenes* forpligtelse at føre tilsyn med skolens almindelige virksomhed, det være sig skolens økonomi, organisering m.v. - en forpligtelse, der aldrig kan erstattes af en tilsynsførende. Den tilsynsførendes opgave er og bør være rettet mod undervisningens kvalitet, "stå mål med-kravet", frihed- og folkestyrekravet samt om undervisningsproget er dansk. Den tilsynsførende har derfor pædagogiske og faglige kompetencer. Disse kompetencer er en forudsætning for optagelse på certificeringsuddannelsen.

Med lovændringen gives den tilsynsførende en opgave, som falder uden for de pædagogiske og faglige kompetencer, nemlig at give oplysninger om donationer, der gives skolen, med henblik på at vurdere skolens uafhængighed. Dette er en opgave, der, efter skoleforeningernes udtrykte mening, klart burde være tilfaldt skolens revisor. I det foreløbige udkast til den nye digitale tilsynserklæring fremgår nu flere punkter, hvor den tilsynsførendes opgave forandres yderligere, bl.a. ved at skulle afgive oplysninger om skolens bestyrelsessammensætning (der i øvrigt i forvejen er lovbestemt). Den tilsynsførende bliver derved, på tro og love (på baggrund af sin pædagogiske og faglige vurdering), bedt om at vurdere om bestyrelsen er uafhængig, om bestyrelsesmedlemmerne behersker dansk i skrift og tale, om bestyrelsesmøderne foregår på dansk m.v. Dette markerer et væsentligt skifte i den tilsynsførendes rolle. Det har aldrig været - og bør ikke være - den tilsynsførendes opgave eller pligt, at deltage i bestyrelsesmøder eller "kontrollere" bestyrelsesmedlemmers sprog eller uafhængighed.

Den tilsynsførendes rolle – fra pædagogisk/fagligt tilsyn til indsamler af informationer for staten

Skoleforeningerne er stærkt bekymrede over den ændring, der sker for den tilsynsførendes opgave. Den flytter sig mere og mere fra at være pædagogisk/faglig til nu at omhandle skolens almindelige virksomhed og organisering. Den tilsynsførende går fra at være forældrenes sikkerhed for en undervisning, som "står mål med den, der gives i folkeskolen", til at være statens værktøj til at indsamle informationer. De informationer staten (STUK) måtte ønske indsamlet, kan i øvrigt fremkomme på anden vis, f.eks. kunne det pligtigt fremgå af skolens hjemmeside hvilke personer, der udgør bestyrelsen, hvem de er valgt af m.v.

Mere fokus på frihed og folkestyre end "stå mål med"

Der er megen fokus på tilsynet af frihed- og folkestyrekravet. Så meget, at det synes, at det faglige tilsyn med undervisningen, "stå mål med-kravet" og elevernes standpunkt, bliver til noget sekundært. Fx har skoleforeningerne fremsat ønske om at styrke uddannelsen af de tilsynsførende ved at slette muligheden for merit for alle uddannelsens moduler – dette for at skærpe kravene til de tilsynsførendes uddannelsesforløb og signalere vigtigheden i alle den tilsynsførendes opgaver, herunder "stå mål med kravet". Dette ønske er ikke efterkommet, undtaget i forbindelse med modulet om frihed og folkestyre.

Anti-demokratisk virksomhed skal stoppes, men frie skoler skal leve

Skoleforeningerne bakker fuldt ud op om, at anti-demokratisk virksomhed skal stoppes. Skoleforeningerne bakker op om, at staten har behov for en række informationer, der kan være med til at indikere, om der sker anti-demokratisk virksomhed på frie grundskoler, men skoleforeningerne kan ikke bakke op om måden, disse informationer fra statens side er tænkt indhentet (via den tilsynsførende) og den måde, indikatorerne formuleres, hvis skolernes frihed og Lov om friskoler og private grundskoler direkte eller indirekte sættes ud af kraft. Enhver fri grundskole skal fortsat have frihed til at løse sine opgaver, som det er bedst for netop den skole, så længe det sker uden at bryde loven – og statens og samfundets tillid.

Skoleforeningerne står til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Foreningen af Kristne Friskoler, Thorkild Bjerregaard
Deutscher Schul- und sprachverein, Claus Diedrichsen
Dansk Friskoleforening, Peter Bendix
Private Gymnasier og Studenterkurser, Crilles Bacher
Danmarks Privatskoleforening, Karsten Suhr

Danmarks **Privatskoleforening**